

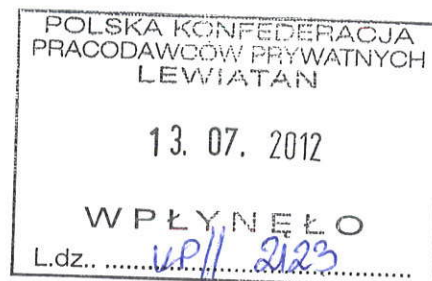

KANCELARIA PREZYDENTA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Irena Wóycicka
Podsekretarz Stanu

PIW-13-5-2012

Warszawa, dnia 10 lipca 2012 r.

p. J. Sójkowski
p. J. ADARSKI
du. p. P. KRZYSZTOF
STARZEWSKA

Pani

Henryka Bochniarz

Prezydent

Polskiej Konfederacji

Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”

Szanowna Pani Prezydent

W załączeniu przekazuję wstępny projekt ustawy o Aktuariuszu Krajowym wraz z uzasadnieniem oraz Oceną Skutków Regulacji, z uprzejmą prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag w terminie do dnia 31 lipca 2012 r.

Jednocześnie proszę o przesłanie przedmiotowych uwag również na adres: sekr.woycicka@prezydent.pl

Z poważaniem

Irena Wóycicka

Ustawa
z dnia

o Aktuariuszu Krajowym

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zadania i zasady działania Aktuariusza Krajowego oraz Rady Aktuarialnej.

Art. 2.

1. Aktuariusz Krajowy jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach:

- 1) sporządzania analiz, prognoz i opinii dotyczących przychodów, dochodów, rozchodów i wydatków sektora finansów publicznych;
- 2) monitorowania i oceny wpływu obowiązujących aktów normatywnych oraz projektów aktów normatywnych na przychody, dochody, wydatki i rozchody sektora finansów publicznych oraz na dochody ludności.

2. Nadzór nad Aktuariuszem Krajowym sprawuje Prezes Rady Ministrów.

Rozdział 2
Zadania Aktuariusza Krajowego

Art. 3.

1. W ramach kompetencji określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 Aktuariusz Krajowy:

- 1) sporządza analizy oraz prognozy dotyczące kształtowania się przychodów, dochodów, wydatków i rozchodów sektora finansów publicznych, obejmujące obszary systemu zabezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki długoterminowej i edukacji;
- 2) sporządza analizy dotyczące przyszłego poziomu świadczeń pieniężnych z systemu zabezpieczenia społecznego oraz ich wpływu na dochody ludności w obszarach, o których mowa w pkt 1;

- 3) opiniuje projekty założeń projektów ustaw oraz projekty aktów normatywnych mogących mieć wpływ na przychody, dochody, wydatki i rozchody sektora finansów publicznych oraz na dochody ludności w obszarach, o których mowa w pkt 1;
 - 4) sporządza analizy, prognozy i opinie niezbędne do podejmowania decyzji w zakresie funkcjonowania i kierunków zmian w obszarach, o których mowa w pkt 1, jeżeli decyzje te wpływają na przychody, dochody, wydatki lub rozchody sektora finansów publicznych lub na dochody ludności;
 - 5) sporządza prognozy wydatków sektora finansów publicznych związanych ze zmianą stanu i struktury ludności, dla potrzeb długookresowej oceny stabilności sektora finansów publicznych dokonywanej przez Radę Europejską;
 - 6) sporządza inne, niż określone w pkt 1-5, analizy i opinie na zlecenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, członków Rady Ministrów, Sejmu, Senatu, Narodowego Banku Polskiego, Najwyższej Izby Kontroli, Głównego Urzędu Statystycznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz innych organów administracji rządowej i instytucji rządowych, a także świadczy na rzecz tych podmiotów bieżące doradztwo z zakresu analiz aktuarialnych dotyczące wpływu sytuacji demograficznej na przychody, dochody, wydatki i rozchody sektora finansów publicznych.
2. Zadania, o których mowa w ust. 1, Aktuariusz Krajowy realizuje poprzez sporządzanie w okresach trzyletnich:
- 1) długookresowych prognoz przychodów i wydatków systemu ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego;
 - 2) długookresowych prognoz wydatków systemu zaopatrzenia emerytalnego;
 - 3) długookresowych analiz dotyczących przyszłych wysokości świadczeń emerytalnych i rentowych;
 - 4) innych długo- i średniookresowych prognoz i analiz dotyczących wydatków systemu zabezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki długoterminowej i edukacji;
 - 5) średniookresowych analiz dotyczących wpływu świadczeń pieniężnych z systemu zabezpieczenia społecznego na dochody ludności.
3. Opinie, o których mowa w ust. 1 pkt 3, Aktuariusz Krajowy sporządza:

- 1) na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) z własnej inicjatywy, jeżeli uzna, że projekty założeń projektów ustaw oraz projekty aktów normatywnych mogą mieć istotny wpływ na stan finansów publicznych oraz na dochody ludności w średnim lub długim okresie.
4. Długookresowe prognozy i analizy, o których mowa w ust. 2 pkt 1, 2 i 4 obejmują okres nie krótszy niż 60 lat.
 5. Średniookresowe prognozy i analizy, o których mowa w ust. 2 pkt 4 i 5, obejmują okres nie krótszy niż 15 lat.

Art. 4.

Do zadań Aktuariusza Krajowego należy również:

- 1) określanie pożądanej wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, niezbędnych do sfinansowania wydatków tych systemów na podstawie prognoz, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1;
- 2) sporządzanie tablic dalszego trwania życia, o których mowa w:
 - a) art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.¹⁾),
 - b) art. 24 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych. (Dz. U. Nr 228, poz. 1507, z późn. zm.²⁾);
- 3) obliczanie stopy procentowej składki na ubezpieczenia wypadkowe dla kategorii ryzyka dla poszczególnych grup działalności, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322, z

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75 poz. 398.

- późn. zm.³⁾) oraz w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.⁴⁾);
- 4) sporządzanie analiz i prognoz aktuarialnych związanych z funkcjonowaniem kapitałowych form ubezpieczeń i oszczędności emerytalnych w ramach pracowniczych programów emerytalnych, indywidualnych kont emerytalnych i indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego z perspektywy ich stabilności oraz udziału transferów z tych form w przyszłych dochodach emerytów;
 - 5) sporządzanie analiz i prognoz dotyczących obowiązkowego i dobrowolnych systemów emerytalnych dla potrzeb Komisji Nadzoru Finansowego;
 - 6) monitorowanie przychodów i wydatków systemu emerytur pomostowych;
 - 7) sporządzanie i publikowanie corocznych raportów z działalności Aktuariusza Krajowego;
 - 8) współpraca z organizacjami międzynarodowymi wyspecjalizowanymi w dziedzinie ilościowych długookresowych analiz polityki zabezpieczenia społecznego;
 - 9) upowszechnianie wiedzy o stosowaniu metodologii w zakresie długookresowego prognozowania w zakresie, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1;
 - 10) inicjowanie, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw nauki, szkołami wyższymi lub samorządem aktuarialnym, oraz prowadzenie prac naukowych i prac rozwojowych dotyczących metodologii prognoz przyszłych przychodów, dochodów, wydatków i rozchodów sektora finansów publicznych w zakresie zabezpieczenia społecznego oraz ich wpływu na dochody ludności.

Art. 5.

1. Prognozy i analizy, o których mowa w art. 3 ust. 2, są sporządzane w terminie do dnia 30 września ostatniego roku w przyjętym trzyletnim okresie.
2. Przy sporządzaniu prognoz, o których mowa w art. 3 ust. 2, Aktuariusz Krajowy:
 - 1) korzysta z prognozy demograficznej ludności Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowanej przez Główny Urząd Statystyczny;

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 122, poz. 696 i Nr 138, poz. 808.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690, z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808, Nr 171, poz. 1016, Nr 197, poz. 1170, Nr 199, poz. 1175, Nr 232, poz. 1378 i Nr 291, poz. 1706.

- 2) może stosować własną ogólnopolską prognozę demograficzną.
3. Założenia makroekonomiczne do sporządzania prognoz, o których mowa w art. 3 ust. 2, Aktuariusz Krajowy przyjmuje po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych i Prezesa Narodowego Banku Polskiego.

Art. 6.

1. Aktuariusz Krajowy przedstawia Radzie Ministrów, nie później niż do 30 czerwca każdego ostatniego w trzyletnim okresie roku projekt trzyletniego planu prac Aktuariusza Krajowego, który określa zakres i terminy prognoz i analiz realizowanych przez Aktuariusza Krajowego, uwzględniając obszary określone w art. 3 ust. 2. Do projektu Aktuariusz Krajowy załącza opinię Rady Aktuarialnej, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1.
2. Aktuariusz Krajowy przedstawia Radzie Ministrów projekt standardów publikacji wyników prognoz, określający sposoby ogłaszania i zakres publikacji wyników prognoz i analiz, obejmujący okres prognozy oraz elementy prognozy, uwzględniając kategorie przychodów i wydatków objętych prognozami, o których mowa w art. 3 ust. 2, oraz prognoz i analiz realizowanych przez Aktuariusza Krajowego, wraz z opinią Rady Aktuarialnej, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2.
3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia trzyletni plan prac Aktuariusza Krajowego, o którym mowa w ust. 1, mając na względzie właściwą realizację zadań nałożonych na Aktuariusza Krajowego.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, standardy publikacji wyników prognoz, określające sposoby ogłaszania i zakres publikacji wyników analiz i prognoz, okres prognozy oraz elementy prognozy, uwzględniające kategorie przychodów i wydatków objętych prognozami, o których mowa w art. 3 ust. 2, oraz prognoz i analiz realizowanych przez Aktuariusza Krajowego, mając na względzie projekt przedstawiony przez Aktuariusza Krajowego, opinię Rady Aktuarialnej oraz konieczność zapewnienia dostępu do wyników prognoz.

Art. 7.

1. Aktuariusz Krajowy przy wykonywaniu zadań korzysta z danych zgromadzonych przez:
 - 1) ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw pracy, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, a także z danych zgromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowy Fundusz Zdrowia, Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowy Bank Polski i wynikowych informacji statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich oraz innych danych niezbędnych do prawidłowego wykonywania zadań przez Aktuariusza Krajowego;

- 2) ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Ministra Obrony Narodowej i Ministra Sprawiedliwości w zakresie dotyczącym systemu zaopatrzenia emerytalnego.
2. Aktuariusz Krajowy uzgadnia z organami i instytucjami, o których mowa w ust. 1, kategorie zakres i terminy przekazywania danych niezbędnych do wykonywania analiz, prognoz i opinii.
 3. Organy i instytucje, o których mowa w ust. 1, są obowiązane do udostępniania Aktuariuszowi Krajowemu danych niezbędnych do wykonywania analiz, prognoz i opinii, z zachowaniem tajemnic prawnie chronionych.
 4. Odpłatność za otrzymywanie danych, o których mowa w ust. 1, przygotowywanych dla potrzeb Aktuariusza Krajowego, ustala się w wysokości kosztów ich przygotowania, uwzględniając koszty osobowe oraz koszty obciążenia systemów informatycznych niezbędne do przygotowania tych danych.

Art. 8.

1. Przy wykonywaniu zadań Aktuariusz Krajowy jest bezstronny i niezależny.
2. Przy wykonywaniu zadań Aktuariusz Krajowy kieruje się swoją najlepszą wiedzą oraz zasadami wykonywania zawodu aktuarium.

Art. 9.

1. Analizy i prognozy sporządzone przez Aktuariusza Krajowego są:
 - 1) publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Biura Aktuariusza Krajowego, zwanego dalej „Biurem”, na stronie internetowej Aktuariusza Krajowego;
 - 2) ogłaszane w wydawnictwach Aktuariusza Krajowego oraz – po uzgodnieniu z Aktuariuszem Krajowym – w innych wydawnictwach;
 - 3) podawane do wiadomości w środkach masowego przekazu.
2. Tablice dalszego trwania życia, o których mowa w art. 4 pkt 2, Aktuariusz Krajowy ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, corocznie, w terminie do dnia 31 marca.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy analiz i prognoz sporządzanych na zlecenie, które mogą być publikowane w formie określonej przez instytucję zlecającą.

Rozdział 3

Organizacja Aktuariusza Krajowego

Art. 10.

1. Aktuariusz Krajowy jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru. Prezes Rady Ministrów odwołuje Aktuariusza Krajowego.
2. Aktuariuszem Krajowym może zostać osoba, która:
 - 1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
 - 2) jest obywatelem polskim;
 - 3) korzysta z pełni praw publicznych;
 - 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 5) jest wpisana do rejestru aktuariuszy, o którym mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, z późn. zm.⁵⁾);
 - 6) posiada co najmniej 4-letnie doświadczenie na stanowiskach kierowniczych;
 - 7) posiada doświadczenie w zakresie prowadzenia rachunków aktuarialnych dla organów administracji publicznej lub wykonuje zawód aktuariusza w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej;
 - 8) posiada nieposzlakowaną opinię i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonania powierzonych zadań.
3. Informację o naborze na stanowisko Aktuariusza Krajowego ogłasza się przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ogłoszenie powinno zawierać:
 - 1) nazwę i adres urzędu;
 - 2) określenie stanowiska;
 - 3) wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;

- 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku;
 - 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
 - 6) termin i miejsce składania dokumentów;
 - 7) informację o metodach i technikach naboru.
4. Termin, o którym mowa w ust. 3 pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
5. Nabór na stanowisko Aktuariusza Krajowego przeprowadza zespół, powołany przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata, wiedzę niezbędną do wykonywania zadań Aktuariusza Krajowego oraz kompetencje kierownicze.
6. Ocena wiedzy i kompetencji kierowniczych, o których mowa w ust. 5, może być dokonana na zlecenie zespołu przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada odpowiednie kwalifikacje do dokonania tej oceny.
7. Członek zespołu oraz osoba, o której mowa w ust. 6, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób ubiegających się o stanowisko Aktuariusza Krajowego, uzyskanych w trakcie naboru.
8. W toku naboru zespół wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
9. Z przeprowadzonego naboru zespół sporządza protokół zawierający:
- 1) nazwę i adres urzędu;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;
 - 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
 - 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
 - 5) uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata;
 - 6) skład zespołu.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853 i Nr 127, poz. 858 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 80, poz. 432, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654 i Nr 133, poz. 767, Nr 205, poz. 1210 i Nr 232, poz. 1378.

10. Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie przez umieszczenie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Informacja o wyniku naboru zawiera:
 - 1) nazwę i adres urzędu;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;
 - 3) imiona, nazwiska wybranych kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego albo informację o niewyłonieniu kandydata.
11. Umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ogłoszenia o naborze oraz o wyniku tego naboru jest bezpłatne.

Art. 11.

1. Kadencja Aktuariusza Krajowego trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Aktuariusz Krajowy pełni obowiązki do dnia powołania swego następcy.
2. Ta sama osoba nie może być Aktuariuszem Krajowym dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.
3. Kadencja Aktuariusza Krajowego wygasa w przypadku:
 - 1) śmierci osoby zajmującej stanowisko Aktuariusza Krajowego;
 - 2) odwołania ze stanowiska Aktuariusza Krajowego.
4. Aktuariusza Krajowego odwołuje Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Rady Aktuarialnej, w przypadku:
 - 1) utraty pełnej zdolności do czynności prawnych;
 - 2) skazania prawomocnym wyrokiem na umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 3) orzeczenia zakazu zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych;
 - 4) skreślenia z rejestru aktuariuszy, o którym mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej;
 - 5) sprzeniewierzenia się zasadom etyki zawodowej;
 - 6) utraty zdolności do pełnienia funkcji Aktuariusza Krajowego na skutek choroby trwającej przez okres co najmniej 6 miesięcy;
 - 7) naruszenia zakazów, o których mowa w art. 13.

Art. 12.

1. Do obsługi Aktuariusza Krajowego tworzy się Biuro Aktuariusza Krajowego. Biuro Aktuariusza Krajowego jest jednostką budżetową w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.⁶⁾).
2. Szczegółowy zakres zadań i organizację Biura określa statut Biura.
3. Prezes Rady Ministrów nadaje, w drodze zarządzenia, statut Biura, mając na względzie właściwą realizację zadań nałożonych na Aktuariusza Krajowego.

Art. 13.

Aktuariusz Krajowy oraz pracownicy Biura Aktuariusza Krajowego nie mogą:

- 1) być akcjonariuszami (udziałowcami) lub członkami władz zakładów ubezpieczeń oraz wykonywać czynności związanych z działalnością ubezpieczeniową lub pośrednictwem ubezpieczeniowym, a także podejmować zatrudnienia w zakładzie ubezpieczeń na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze;
- 2) być akcjonariuszami lub wykonywać obowiązki członków zarządów lub rad nadzorczych towarzystw emerytalnych, a także podejmować zatrudnienia w towarzystwie emerytalnym na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze;
- 3) podejmować zatrudnienia w funduszu emerytalnym na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze;
- 4) wykonywać zleceń związanych z wykonywaniem zawodu aktuariusza na rzecz przedsiębiorców.

Art. 14.

1. Przy Aktuariuszu Krajowym działa Rada Aktuarialna, zwaną dalej „Radą”, będąca organem opiniodawczo-doradczym w sprawach związanych z funkcjonowaniem Aktuariusza Krajowego.
2. W skład Rady wchodzi:
 - 1) czterech przedstawicieli organów administracji rządowej;

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429 i Nr 291, poz. 1707.

- 2) jeden przedstawiciel Narodowego Banku Polskiego;
 - 3) jeden przedstawiciel Głównego Urzędu Statystycznego;
 - 4) jeden przedstawiciel Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
 - 5) po jednym przedstawicielu każdej z organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.⁷⁾);
 - 6) po jednym przedstawicielu każdej z organizacji związkowych, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego;
 - 7) trzech niezależnych ekspertów – po jednym z zakresu nauk społecznych, demograficznych i aktuarialnych.
3. Członków Rady powołuje Prezes Rady Ministrów.
 4. Kadencja Rady trwa 4 lata, licząc od dnia jej powołania. W przypadku odwołania członka Rady przed upływem kadencji, kadencja członka powołanego na jego miejsce upływa z dniem upływu kadencji odwołanego członka Rady.
 5. Kadencja członka Rady wygasa w przypadku:
 - 1) śmierci członka Rady;
 - 2) odwołania ze składu Rady.
 6. Prezes Rady Ministrów może odwołać członka Rady przed upływem kadencji w przypadku:
 - 1) złożenia rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady;
 - 2) trwałego nieuczestniczenia w pracach Rady;
 - 3) wycofania rekomendacji podmiotu delegującego.
 7. Rada wybiera, spośród swoich członków, przewodniczącego oraz zastępcę przewodniczącego.
 8. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, regulamin pracy Rady, uwzględniający sposób powoływania i odwoływania członków Rady oraz sposób i tryb pokrywania kosztów działalności Rady, w tym kosztów dojazdów i diet członków Rady, mając na uwadze zapewnienie właściwego funkcjonowania Rady.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1793 i 1800, z 2002 r. Nr 10, poz. 89 i Nr 240, poz. 2056, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2009 r. Nr 219, poz. 1707.

Art. 15.

1. Do zadań Rady należy:
 - 1) opiniowanie przestawionych przez Aktuariusza Krajowego propozycji projektów trzyletnich planów prac Aktuariusza Krajowego, o których mowa w art. 6 ust.1;
 - 2) opiniowanie przedstawionego przez Aktuariusza Krajowego projektu standardów publikacji wyników prognoz, o którym mowa w art. 6 ust. 2;
 - 3) opiniowanie wniosków w sprawie odwołania Aktuariusza Krajowego;
 - 4) opiniowanie przygotowanych przez Aktuariusza Krajowego raportów z jego działalności;
 - 5) opiniowanie projektu wydatków budżetowych na działalność Aktuariusza Krajowego.
2. Obsługę administracyjną prac Rady zapewnia Biuro.
3. Koszty działalności Rady są pokrywane z budżetu państwa z części dotyczącej Aktuariusza Krajowego.

Art. 16.

1. Koszty przygotowania prognoz i analiz, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6, są w całości pokrywane przez organy i instytucje, na których rzecz są one sporządzone.
2. Odpłatność za przygotowanie prognoz i analiz, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6, ustala się w wysokości kosztów ich przygotowania, uwzględniając koszty osobowe oraz koszty uzyskania danych niezbędnych do przygotowania analiz i prognoz.

Rozdział 4

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 17.

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, z późn. zm.⁸⁾) w art. 33a w ust. 1 w pkt 13 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

„14) Aktuariusza Krajowego.”

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 107, poz. 732, Nr 120, poz. 818 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 63, poz. 394, Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237, Nr 216, poz. 1370 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 68, poz. 574, Nr 77, poz. 649, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1277, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 28, poz. 143 i 146, Nr 107, poz. 679, Nr 127, poz. 857, Nr 155, poz. 1035 i Nr 239, poz. 1592 oraz z 2011 r. Nr 234, poz. 1385 i 1386 i Nr 240, poz. 1429.

Art. 18.

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.⁹⁾) w art. 33 w ust. 4:

1) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) szczegółowe zasady ustalania kategorii ryzyka w zależności od wskaźnika częstości oraz kategorii ryzyka;”;

2) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) stopy procentowe składek na ubezpieczenia wypadkowe dla kategorii ryzyka i ryzyka i grup działalności – po zasięgnięciu opinii Aktuariusza Krajowego;”.

Rozdział 5.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 19.

1. Radę Aktuarialną powołuje się w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
2. Pierwszy konkurs, o którym mowa w art. 10 ust. 1, odbywa się w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.
3. Pierwszy Aktuariusz Krajowy powołany może nie spełniać wymogu zawartego w art. 10 ust. 2 pkt 5.

Art. 20.

1. Do czasu powołania Aktuariusza Krajowego, wyłonionego w drodze konkursu, Prezes Rady Ministrów powołuje na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy Pełnomocnika do spraw utworzenia Biura Aktuariusza Krajowego, którego zadaniem jest prowadzenie działań niezbędnych do utworzenia i zorganizowania tego Biura.
2. Obsługę Pełnomocnika do spraw utworzenia Biura Aktuariusza Krajowego zapewnia Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.
3. Prezes Rady Ministrów, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji i ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, wyposaża Biuro w mienie oraz środki finansowe niezbędne do funkcjonowania Biura i Aktuariusza Krajowego.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 122, poz. 696 i Nr 138, poz. 808.

Art. 21.

1. Pierwsza prognoza, o której mowa w art. 3 ust. 2, zostanie sporządzona w terminie do dnia 30 września 2014 r.
2. Aktuariusz Krajowy przedstawia Radzie Ministrów pierwszy projekt trzyletniego planu prac Aktuariusza Krajowego nie później niż do dnia 30 czerwca 2013 r.
3. Aktuariusz Krajowy przedstawia Radzie Ministrów projekt standardów publikacji wyników prognoz, o którym mowa w art. 6 ust. 2, nie później niż do dnia 30 czerwca 2013 r.

Art. 22.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 33 ust. 4 ustawy, o której mowa w art. 18, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 33 ust. 4 ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 23.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., z wyjątkiem przepisów rozdziału 3 i art. 19 i 20, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2012 r. oraz art. 4 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

Uzasadnienie

Jednym z wniosków z toczącej się w Rzeczypospolitej Polskiej od paru lat dyskusji o koniecznych zmianach w systemie emerytalnym jest wniosek o braku instytucjonalnych mechanizmów monitorowania nie tylko całego systemu emerytalnego, ale także innych elementów systemu zabezpieczenia społecznego - zarówno z punktu widzenia ich długookresowej stabilności finansowej w kontekście całości finansów publicznych, jak i oceny przyszłej skuteczności społecznej systemu i wpływu na dochody ludności. Tymczasem prognozowane zmiany demograficzne, związane przede wszystkim z procesem starzenia się ludności, wpływają istotnie na przyszłe koszty systemu zabezpieczenia społecznego i na długookresowy bilans jego przychodów i wydatków. Wprowadzane reformy mają długookresowe konsekwencje finansowe i wpływają na sytuację dochodową, nie tylko obecnych, ale (często przede wszystkim – jak w przypadku reform emerytalnych) i przyszłych pokoleń. Długoterminowe planowanie zmian w systemie zabezpieczenia społecznego, zdrowia, opieki długoterminowej i edukacji jest więc koniecznością i wymaga zarówno długookresowego prognozowania przychodów i wydatków, jak i symulacji przyszłych skutków społecznych wprowadzanych zmian.

Ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską Konwencja Nr 102 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca minimalnych norm zabezpieczenia społecznego (Dz. U. z 2005 r. Nr 93, poz. 775) wymaga między innymi, by analizy aktuarialne dotyczące równowagi finansowej programów zabezpieczenia społecznego były dokonywane zarówno okresowo, jak i przed każdą zmianą uprawnień do świadczeń i ich wysokości oraz wysokości składek ubezpieczeniowych czy podatków przeznaczonych na ich finansowanie (art. 71 ust. 3 Konwencji). Jednocześnie rząd kraju ratyfikującego Konwencję ma obowiązek stałego monitorowania, czy świadczenia pod względem wysokości i zasad ich przyznawania spełniają co najmniej wymogi zawarte w Konwencji.

Konieczność regularnego poddawania programów zabezpieczenia społecznego ocenom aktuarialnym monitorującym ich bezpieczeństwo finansowe wprowadzają także wytyczne Międzynarodowego Stowarzyszenia Zabezpieczenia Społecznego.

Długookresowe prognozy wydatków społecznych związanych ze zmianami demograficznymi opracowuje na zlecenie Rady Europejskiej Komisja Europejska. Prognozy te obejmują całość wydatków na świadczenia emerytalno-rentowe, zdrowie, opiekę długoterminową, wydatki związane z bezrobociem oraz wydatki na edukację (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication14992_en.pdf).

Przy niestabilnej gospodarce lat transformacji, planowanie na więcej niż kilka lat wprzód obarczone było dużym błędem. Stabilizacja sytuacji makroekonomicznej, przy jednoczesnych zmianach demograficznych związanych przede wszystkim z procesem starzenia się ludności, powoduje, że wprowadzenie długoterminowego planowania przychodów i wydatków publicznych, na które ma wpływ zmiana sytuacji demograficznej, staje się koniecznością. Jest ono podstawowym narzędziem planowania polityki społecznej.

Długookresowe prognozy ukazujące kształtowanie się wydatków dotyczących poszczególnych elementów transferów socjalnych (finansowanych czy to poprzez składki, czy też bezpośrednio z budżetu państwa) oraz ich wpływu na dochody gospodarstw domowych stwórzają podstawy kształtowania długofalowej polityki społecznej, opartej na racjonalnych przesłankach. Ograniczą one możliwości wprowadzania zmian, których długookresowe skutki finansowe byłyby nieadekwatne do osiągniętych korzyści. Rachunki aktuarialne pozwolą również na lepszą kontrolę przychodów oraz wydatków związanych ze

zdrowiem i edukacją. Prognozy takie powinny być sporządzane przez wykwalifikowane instytucje, gwarantujące niezależność i rzetelność przedstawianych raportów.

Wydatki systemu zabezpieczenia społecznego mają istotny wpływ na sytuację finansów publicznych oraz na sytuację gospodarstw domowych. System zabezpieczenia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej jest systemem kompleksowym i wzajemnie powiązany. Mimo wielości i odrębności poszczególnych programów zabezpieczenia społecznego, rozwiązania w jednym segmencie tego systemu mogą mieć istotny wpływ na kształtowanie się dochodów i wydatków innych jego elementów. Z tego względu dopiero całościowy ogląd systemu zabezpieczenia społecznego daje pełny obraz jego dochodów i wydatków oraz jego wpływu na sektor finansów publicznych i dochody gospodarstw domowych.

Sporządzanie długofalowych prognoz i analiz dotyczących poszczególnych programów zabezpieczenia społecznego w zakresie transferów pieniężnych i opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej i edukacji jest powszechnie uważane za niezbędny element monitorowania i oceny prowadzonej w tym zakresie polityki. Międzynarodowa Organizacja Pracy zaleca, stosowaną przez niektóre kraje, praktykę sporządzania łącznych prognoz i symulacji przyszłych wydatków i finansowania całego systemu zabezpieczenia społecznego (tzw. budżetu polityki społecznej). Nowe międzynarodowe porozumienia dotyczące statystyki finansów publicznych i rachunków narodowych także zawierają zalecenia dotyczące uzupełnienia statystyk w zakresie wydatków i dochodów sfery zabezpieczenia społecznego analizami opartymi na ich długookresowych prognozach.

Reformy w obszarze zabezpieczenia społecznego, zdrowia i edukacji często budzą kontrowersje, a nawet mogą prowadzić do konfliktów społecznych. Dla prowadzenia długofalowej, skutecznej polityki społecznej, niezbędne jest budowanie konsensusu społecznego opartego na dialogu społecznym. Jego podstawą powinny być wiarygodne, długofalowe prognozy finansowe systemu zabezpieczenia społecznego i jego wpływu na dochody ludności.

Praktyka prowadzenia długoterminowych rachunków aktuarialnych systemu zabezpieczenia społecznego wykształciła się najsilniej w Wielkiej Brytanii, Kanadzie i Stanach Zjednoczonych. Ustawodawstwo obowiązujące w tych państwach nakłada na system zabezpieczenia społecznego konieczność przygotowywania i publikacji długoterminowych analiz przychodów i wydatków. W Stanach Zjednoczonych odpowiednie analizy prowadzone są w ramach odrębnych departamentów odpowiedzialnych za poszczególne elementy systemu zabezpieczenia społecznego. W Wielkiej Brytanii wszelkie analizy aktuarialne sporządzane są przez jeden urząd, który przygotowuje analizy na prośbę odpowiednich departamentów rządowych.

W przypadku Stanów Zjednoczonych, analizy aktuarialne dokonywane są przez *Office of the Chief Actuary* (Biuro Naczelnego Aktuariusza) w Departamencie Ubezpieczeń Społecznych (*Social Security Administration*). Do zadań Biura Naczelnego Aktuariusza należy kontrola bilansu systemu ubezpieczeń emerytalnych i rentowych (*Old-Age, Survivor and Disability Insurance – OASDI*), jak również ocena proponowanych zmian w systemie OASDI pod względem finansowym. Do zadań Biura należy również ocena wpływu zmian w wysokości świadczeń na sytuację finansową systemu.

Jednym z podstawowych zadań wykonywanych przez Biuro Naczelnego Aktuariusza w ramach pełnionych funkcji jest sporządzanie długookresowych prognoz aktuarialnych systemu emerytalno-rentowego. Prognozy te, obejmujące okres 75 lat, publikowane są

corocznie w postaci raportu, zawierającego informacje dotyczące finansowej i aktuarialnej sytuacji systemu w podziale na *Old-age and Survivor Insurance* (ubezpieczenie emerytalne i rodzinne) oraz *Disability Insurance* (ubezpieczenie z tytułu niezdolności do pracy). Raporty te sporządzane są zgodnie z wymogami *Social Security Act* (Prawo o ubezpieczeniach społecznych) od 1940 r. Podobne sprawozdanie sporządzane jest również w przypadku systemu ochrony zdrowia *Medicare*, w Departamencie Opieki Zdrowotnej (*Health Care Administration*).

Każdy z raportów zawiera krótko- i długoterminowe projekcje finansowe oraz wnioski wynikające z publikowanych prognoz, dotyczące wprowadzenia dostosowań koniecznych dla utrzymania płynności finansowej funduszy. Raporty są dostępne publicznie, zarówno w formie drukowanej, jak i elektronicznej (za pośrednictwem Internetu).

W Kanadzie regularne analizy aktuarialne systemu emerytalnego sporządza Biuro Naczelnego Aktuariusza (*Office of the Chief Actuary*), umiejscowione jako część Biura Nadintendenta Instytucji Finansowych (*Office of the Superintendent of the Financial Institutions – OSFI*).

W Wielkiej Brytanii prognozy aktuarialne dotyczące systemu zabezpieczenia społecznego dokonywane są przez *Government Actuary's Department (GAD)*. Urząd ten powstał w 1919 r. i od tego czasu stanowi źródło porad aktuarialnych dla pozostałych departamentów rządowych oraz dla sektora publicznego. Pomimo iż GAD działa w ramach struktur administracyjnych, jest niezależny zarówno merytorycznie, jak i finansowo. Wszelkie analizy sporządzane przez GAD dla innych departamentów są odpłatne. GAD zatrudnia 40 aktuariuszy oraz 15 osób przygotowujących się do egzaminu aktuarialnego. Misją GAD jest „niezależne i profesjonalne doradztwo najlepszej jakości dla klientów sektora publicznego za niewielką opłatą”.

Powstanie GAD związane było z analizami w sferze ubezpieczeń społecznych, które nadal stanowią istotną, choć malejącą, część działalności urzędu. Coroczna zmiana wysokości składek na ubezpieczenia społeczne, jak również zmiany wysokości progów dochodowych przekazywane do Parlamentu, muszą być uzupełnione odpowiednim raportem GAD. *Social Security Act* nakłada na GAD obowiązek sporządzania długookresowych prognoz systemu ubezpieczeń społecznych, wraz z analizą dotyczącą wysokości składek i kosztów dla budżetu państwa. Analizy takie powinny być sporządzane co pięć lat. Wszelkie zmiany prawa w zakresie ubezpieczeń społecznych, które wpływają na stan finansowy systemu, muszą być uzupełnione sporządzoną przez GAD analizą kosztów.

Do obowiązków GAD w zakresie ubezpieczenia społecznego należy również nadzór nad zamianą części państwowego systemu zabezpieczenia społecznego (*state earnings-related pension scheme SERPS*) na ubezpieczenie prywatne (indywidualne bądź grupowe). Raz na cztery lata GAD przeprowadza analizę funkcjonowania pracowniczych systemów emerytalnych.

Od 1954 r. GAD sporządzał oficjalne prognozy demograficzne dla populacji Wielkiej Brytanii. Od 2006 r. obowiązek ten został przekazany do Urzędu Statystycznego.

Dodatkowo, GAD służy doradztwem instytucjom administracji publicznej w zakresie indywidualnych i grupowych programów emerytalnych. W szczególności z doradztwa GAD korzystają dodatkowe systemy emerytalne dla pracowników służby cywilnej, ochrony zdrowia, nauczycieli, itp. oraz inne sfery finansów, związane z różnego rodzaju ryzykiem ubezpieczeniowym.

Analizując regulacje prawne obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej wskazać należy, że art. 68 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych do „opracowywania aktuarialnych analiz i prognoz w zakresie ubezpieczeń społecznych”. Realizując dyspozycję ww. przepisu, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych sporządza kilkuletnie prognozy przychodów i wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz długookresowe prognozy funduszu emerytalnego.

Z kolei art. 61 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wymaga, by gospodarka finansowa Funduszu Rezerwy Demograficznej oparta była na wieloletniej prognozie kroczącej dochodów i wydatków funduszu emerytalnego. Przepis ten wskazuje, że podstawą prognozy mają być w szczególności założenia dotyczące sytuacji demograficznej i społeczno-ekonomicznej kraju, a zwłaszcza założenia dotyczące płodności, umieralności, wzrostu gospodarczego, wysokości zarobków, migracji, inflacji, stopy bezrobocia, struktury populacji w podziale na poszczególne grupy zawodowe oraz grupy znajdujące się poza siłą roboczą, oraz wskaźniki waloryzacji składek i świadczeń wypłacanych z ubezpieczeń społecznych. Przedmiotowa prognoza sporządzana jest przez Zarząd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przedstawiana Radzie Ministrów co 3 lata, do dnia 30 czerwca, wraz z opinią aktuarusza działającego na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej, wybranego, w drodze konkursu, przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Prognoza publikowana jest corocznie w Biuletynie Informacyjnym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lutego 2002 r. w sprawie zakresu publikacji wieloletniej prognozy kroczącej dochodów i wydatków funduszu emerytalnego (Dz. U. Nr 18, poz. 179). Załącznik do tego rozporządzenia wymaga corocznego prezentowania jedynie prognoz dziesięcioletnich. Prognozy długookresowe mają być natomiast prezentowane co pięć lub dziesięć lat, a zatem zdecydowanie za rzadko w porównaniu z dobrą praktyką międzynarodową w tej dziedzinie.

Odnosząc się natomiast do systemu opieki zdrowotnej, podkreślić należy, że art. 120 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) nakłada na Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia wyłącznie obowiązek sporządzania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia, w terminie do dnia 15 czerwca – corocznej prognozy przychodów na kolejne 3 lata, a w terminie do dnia 30 czerwca – corocznej prognozy kosztów na kolejne 3 lata. Przepisy ww. ustawy nie przewidują natomiast wymogu sporządzania żadnych prognoz długookresowych i innych analiz aktuarialnych.

Obowiązku sporządzania analiz i prognoz nie wymaga ani ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.), ani też rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 marca 2005 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (Dz. U. Nr 68, poz. 599). Wymogów takich nie ma również w przepisach regulujących przyznawanie innych świadczeń z zabezpieczenia społecznego, świadczeń dla bezrobotnych, czy świadczeń z pomocy społecznej, jak również w przepisach regulujących funkcjonowanie systemu edukacji.

Przywołane powyższej akty prawne nie zawierają przepisów jasno określających odpowiedzialność instytucjonalną i jej zakres co do monitorowania nie tylko sytuacji finansowej poszczególnych programów zabezpieczenia społecznego, ale i całego systemu. Podobnie brak jest też sprecyzowanej odpowiedzialności i wymagań w zakresie monitorowania skuteczności systemu zabezpieczenia społecznego i jego poszczególnych

programów w osiąganiu zamierzonych celów polityki społecznej oraz monitorowania jego efektywności rozumianej jako relacja pomiędzy skutkami a poniesionymi nakładami.

Pomimo podejmowania różnych prób, w Rzeczypospolitej Polskiej nie wykształciły się więc jeszcze ośrodki zajmujące się systematycznie sporządzaniem długoterminowych prognoz w zakresie wydatków publicznych na cele społeczne, takich jak wydatki na zabezpieczenie społeczne, opiekę zdrowotną i edukację, oraz źródeł ich finansowania. To samo dotyczy także systematycznego monitorowania przyszłych efektów społecznych systemu zabezpieczenia społecznego na skutek dokonywanych w nich zmian. W Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych istnieje departament aktuarialny, który przygotowuje okresowe prognozy w zakresie ustalonym przez powołane powyżej przepisy. W swoim czasie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zaczęło stosować model symulacyjny budżetu polityki społecznej umożliwiający prognozy wydatków i finansowania wszystkich elementów systemu zabezpieczenia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej w horyzoncie dwudziestu lat. Model ten powstał w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową, we współpracy z Międzynarodowym Biurem Pracy w Genewie, nie jest już jednak od lat aktualizowany. Tymczasem utrzymanie stałej i aktualnej zdolności do prognoz długoterminowych wymaga ustawicznej pracy nad aktualizacją modelu, zarówno w oparciu o bieżące wyniki makroekonomiczne oraz rynku pracy, jak również ze względu na zmiany prawne w obrębie systemu zabezpieczenia społecznego, co jest trudne do osiągnięcia bez wyspecjalizowanej w tej dziedzinie instytucji, której podstawowym zadaniem byłoby prognozowanie wydatków społecznych.

Początkowo Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a następnie Ministerstwo Finansów, przygotowało też, na potrzeby Komisji Europejskiej, model dla długookresowych prognoz wydatków społecznych szczególnie wrażliwych na zmiany demograficzne. Prace prowadzone w tym obszarze w Rzeczypospolitej Polskiej wskazują, iż obecnie:

- 1) nie ma jednolitego modelu prognozującego całość wydatków emerytalnych i rentowych w dłuższej perspektywie – model taki zbudowany został jedynie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych dla potrzeb wydatków Zakładu;
- 2) nie ma modelu prognozującego wydatki w obszarze wydatków zdrowotnych;
- 3) nie ma modelu prognozującego wydatki w obszarze edukacji;
- 4) nie ma modelu prognozującego wydatki w obszarze rynku pracy;
- 5) nie ma modelu prognozującego wydatki pomocy społecznej oraz inne wydatki na świadczenia społeczne zależne od dochodów.

W związku z coraz częściej pojawiającą się potrzebą systemowego przygotowywania prognoz długookresowych, niezbędne jest stworzenie ram prawnych i instytucjonalnych sporządzania takich prognoz, które zapewnią niezależne, kompetentne i terminowe przygotowywanie analiz i prognoz długookresowych.

Obecnie w oficjalnym rejestrze aktuariuszy prowadzonym przez Komisję Nadzoru Finansowego

(http://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Rejestry_i_Ewidencje/Rejestr_aktuariuszy.html) figuruje 228 osób, z czego większość jest zatrudniona przez komercyjne towarzystwa ubezpieczeniowe. Są też inne wykwalifikowane osoby posiadające odpowiednie uprawnienia nabyte w innych krajach (Kanada, USA, Wielka Brytania). Trudno byłoby jednak stworzyć w każdym z ministerstw odpowiedzialnych za pewne aspekty sfery zabezpieczenia społecznego, zdrowia i edukacji odrębne komórki zajmujące się prognozowaniem. Ponadto istnieje potrzeba koordynacji prognoz dotyczących przyjęcia jednolitych standardów

metodologicznych, co może być utrudnione w przypadku istnienia wielości instytucji odpowiedzialnych za ich tworzenie.

Odpowiedzialność za tworzenie ram funkcjonowania poszczególnych systemów świadczeń i usług społecznych spoczywa na: ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, ministrze właściwym do spraw rodziny, ministrze właściwym do spraw pracy, ministrze właściwym do spraw zdrowia, ministrze właściwym do spraw oświaty i wychowania, ministrze właściwym do spraw rozwoju wsi, Ministrze Sprawiedliwości (w zakresie systemu zaopatrzeniowego sędziów, prokuratorów oraz funkcjonariuszy więziennictwa), Ministrze Obrony Narodowej (w zakresie zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych), ministrze właściwym do spraw wewnętrznych (w zakresie zaopatrzenia emerytalnego pozostałych służb mundurowych) – co w sumie oznacza siedem resortów, nie wspominając o instytucjach obsługujących systemy emerytalno-rentowe oraz system ubezpieczeń zdrowotnych – Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i Narodowym Funduszu Zdrowia. W efekcie, jeżeli w każdym z resortów powstałby zespół przygotowujący prognozy (liczący nie mniej niż 5 osób), zatrudnienie z tego tytułu wyniosłoby łącznie co najmniej 35 osób. Liczba zatrudnianych osób byłaby więc znacznie wyższa niż w przypadku jednego urzędu skupiającego całość analiz rządowych, co oznaczałoby również wyższe koszty. Ponadto, przygotowywanie prognoz w jednej instytucji pozwala na dodatkowy efekt synergii związany z tym, iż elementy prognozy byłyby spójne i uzupełniałyby się wzajemnie. Przykładem może być prognoza wydatków emerytalnych, w której uwzględniane powinny być przekształcenia na rynku pracy, w szczególności prognozowana liczba osób zatrudnionych poza rolnictwem, prowadzących działalność na własny rachunek, rolników, czy pełniących służbę – a w efekcie uczestniczących w różnych systemach emerytalnych funkcjonujących w Rzeczypospolitej Polskiej. Przy utrzymaniu odrębności prognoz poszczególnych elementów może się zdarzyć sytuacja, w której brak koordynacji założeń doprowadzi do niewłaściwych wyników i uniemożliwi podsumowanie całości przyszłych zobowiązań publicznych.

Powołanie aktuarusza krajowego, jako niezależnego ośrodka prognoz w zakresie zabezpieczenia społecznego, miało być jednym z elementów wprowadzanej od 1998 r. reformy emerytalnej. Wobec powyższego Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej opracowało już wcześniej projekt ustawy o Aktuaruszu Krajowym, niemniej jednak prace nad tym projektem ostatecznie zostały zaniechane.

Analizując praktyki międzynarodowe oraz dbając o jak najoszczędniejsze zapewnienie przygotowywania odpowiednich prognoz dotyczących wpływu zachodzących procesów demograficznych, związanych ze zmianami stanu i struktury ludności, na system zabezpieczenia społecznego, zdrowie i edukację, wydaje się, iż najlepszym dla Rzeczypospolitej Polskiej modelem byłby model brytyjski. W związku z powyższym przygotowano projekt ustawy o Aktuaruszu Krajowym, zwany dalej „projektem”, w którym uregulowano w sposób kompleksowy wszelkie kwestie związane ze sporządzaniem analiz i prognoz wydatków publicznych dotyczących tych obszarów, na które wpływ ma sytuacja demograficzna. Celem projektowanej regulacji jest stworzenie niezależnego ośrodka dokonującego, z jednej strony, analiz i prognoz przyszłych zmian wydatków na zabezpieczenie społeczne i poziomu ich finansowania, z drugiej zaś analiz ewolucji przyszłego poziomu świadczeń pieniężnych z zabezpieczenia społecznego z punktu widzenia ich wpływu na dochody gospodarstw domowych i adekwatności wobec społecznych potrzeb i celów polityki społecznej. Obejmuje to w szczególności wydatki systemu ubezpieczeń społecznych, zaopatrzenia emerytalnego, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, świadczeń rodzinnych, edukacji, czy rynku pracy.

Zaletą takiego rozwiązania jest możliwość szybkiej reakcji na pojawiające się problemy, związane z wydatkami społecznymi. W przypadku istnienia komórek analitycznych w poszczególnych ministerstwach, dostęp do porad i analiz byłby utrudniony dla tych ministerstw, które nie posiadałyby takich departamentów, ze względu na relatywnie rzadką konieczność prowadzenia analiz długookresowych, związanych z ryzykiem demograficznym czy ubezpieczeniowym. Sporządzanie prognoz poprzez zlecenie ich wykonania ekspertom zewnętrznym prowadzić może często do niemożliwości przygotowania oceny wpływu danej regulacji na sytuację finansów publicznych w czasie, w którym ocena ta może mieć wpływ na postępujący proces legislacyjny, ze względu na konieczność wypracowywania odpowiednich narzędzi do oceny skutków. Aktuariusz Krajowy będzie dysponował odpowiednimi modelami, które pozwalać będą na szybką i kompetentną ocenę przedstawianych projektów ustaw.

Projekt ustawy zakłada, iż Aktuariusz Krajowy jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach sporządzania analiz i prognoz i opinii dotyczących przychodów, dochodów, rozchodów i wydatków sektora finansów publicznych oraz monitorowania i oceny wpływu obowiązujących aktów normatywnych oraz projektów tych aktów na przychody, dochody, wydatki i rozchody sektora finansów publicznych oraz na dochody ludności. Przy wykonywaniu zadań Aktuariusz Krajowy jest bezstronny i niezależny oraz kieruje się swoją najlepszą wiedzą i zasadami wykonywania zawodu aktuarialnego. Nadzór nad Aktuariuszem Krajowym, w zakresie niekolidującym z warunkiem zapewnienia bezstronności i niezależności, sprawować będzie Prezes Rady Ministrów. Takie ukształtowanie statusu Aktuariusza Krajowego powinno sprawić, że swoim autorytetem będzie on gwarantował niezależność i obiektywność przedstawianych wniosków.

Projekt przewiduje, iż celem działania Aktuariusza Krajowego jest dostarczanie sektorowi publicznemu profesjonalnych i niezależnych analiz aktuarialnych. W szczególności usługi Aktuariusza Krajowego mają zapewniać kompleksową ocenę wpływu istniejących oraz proponowanych regulacji prawnych na stan i stabilność sektora finansów publicznych w zakresie, na który mogą mieć wpływ zachodzące procesy demograficzne, oraz na dochody ludności.

W art. 3 i 4 projektu ustawy w sposób szczegółowy wskazane zostały zadania Aktuariusza Krajowego. Należać do nich będzie przede wszystkim sporządzanie analiz i prognoz dotyczących kształtowania się przychodów, dochodów, wydatków i rozchodów sektora finansów publicznych, obejmujących obszary systemu zabezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki długoterminowej i edukacji, sporządzanie analiz dotyczących przyszłego poziomu świadczeń pieniężnych z systemu zabezpieczenia społecznego oraz ich wpływu na dochody ludności w ww. obszarach oraz opiniowanie projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów normatywnych mogących mieć wpływ na przychody, dochody, wydatki i rozchody sektora finansów publicznych oraz na dochody ludności. Ponadto zadaniem Aktuariusza Krajowego będzie sporządzanie analiz, prognoz i opinii niezbędnych do podejmowania decyzji w zakresie funkcjonowania i kierunków zmian w obszarach systemu zabezpieczenia społecznego, ubezpieczenia zdrowotnego, opieki długoterminowej i edukacji, jeżeli decyzje te wpływają na przychody, dochody, wydatki lub rozchody sektora finansów publicznych lub na dochody ludności oraz sporządzanie prognoz wydatków sektora finansów publicznych związanych ze zmianą stanu i struktury ludności, dla potrzeb długookresowej oceny stabilności sektora finansów publicznych dokonywanej przez Radę Europejską.

Aktuariusz Krajowy sporządzał będzie również inne, niż wskazane wyżej, analizy i opinie na zlecenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, członków Rady Ministrów, Sejmu, Senatu, Narodowego Banku Polskiego, Najwyższej Izby Kontroli, Głównego Urzędu Statystycznego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz innych organów administracji rządowej i instytucji rządowych, a także świadczył na rzecz tych podmiotów bieżące doradztwo z zakresu analiz aktuarialnych dotyczące wpływu sytuacji demograficznej na przychody, dochody, wydatki i rozchody sektora finansów publicznych.

Oprócz zadań mających charakter opiniodawczy i analityczny Aktuariusz Krajowy określał będzie też pożądaną wysokość składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, niezbędnych do sfinansowania wydatków tych systemów, sporządzał tablice dalszego trwania życia, o których mowa w art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 24 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych oraz obliczał stopę procentową składki na ubezpieczenia wypadkowe dla kategorii ryzyka dla poszczególnych grup działalności, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Przy wykonywaniu swoich zadań Aktuariusz Krajowy korzystał będzie z danych gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowy Fundusz Zdrowia, Komisję Nadzoru Finansowego Narodowy Bank Polski, Główny Urząd Statystyczny, , organy administracji rządowej, w tym ministra nadzorującego funkcjonowanie powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych oraz ministrów nadzorujących funkcjonowanie zaopatrzeniowych systemów emerytalnych, organy administracji samorządowej, Eurostat oraz z innych danych publicznych. Przy wykorzystaniu tych danych, Aktuariusz Krajowy zobowiązany jest do zachowania ochrony danych osobowych oraz danych gromadzonych przez system statystyki publicznej, co wynika z obowiązującego prawa. Przy przyjmowaniu założeń demograficznych do swoich prognoz, Aktuariusz może korzystać z prognozy przygotowanej przez Główny Urząd Statystyczny, jak również sporządzić swoją własną ogólnokrajową prognozę ludności Rzeczypospolitej Polskiej. Przy przyjmowaniu założeń makroekonomicznych, Aktuariusz powinien zasięgnąć opinii instytucji publicznych, które analizują zachodzące procesy i zjawiska gospodarcze – Ministra Finansów i Narodowy Bank Polski.

Wyniki analiz i prognoz sporządzanych przez Aktuariusza Krajowego będą publicznie dostępne tak, aby społeczeństwo mogło powziąć wiedzę na temat bieżących i przyszłych wydatków systemów, z których korzysta praktycznie każdy obywatel Polski oraz ich wpływu na sytuację dochodową ludności. Jest to bardzo istotny aspekt funkcjonowania Aktuariusza Krajowego. Ponieważ Aktuariusz nie ma i nie powinien mieć możliwości na przykład wstrzymywania prac nad projektami ustaw, które rodzą istotne skutki finansowe w dłuższym okresie czasu, istotne jest, aby informacja na temat tych skutków była powszechnie dostępna, tak aby opinia publiczna mogła bez przeszkód być informowana na temat skutków przyjmowanych regulacji.

Projekt ustawy określa iż Aktuariusz Krajowy będzie wyłaniany w drodze konkursu, a powoływać i odwoływać go będzie Prezes Rady Ministrów. Przyjęcie takiego rozwiązania wynika z faktu, iż zakres działania Aktuariusza Krajowego obejmuje wiele działów administracji publicznej, w związku z czym trudno byłoby wskazać jednego ministra właściwego do spraw, którymi zajmować się będzie Aktuariusz Krajowy. Stanowisko Aktuariusza Krajowego będzie kadencyjne. Do najważniejszych wymogów stawianych przez

osobę ubiegającą się o to stanowisko zaliczyć należy posiadanie obywatelstwa polskiego, wpis do rejestru aktuariuszy, nieposzlakowaną opinię, doświadczenie na stanowiskach kierowniczych oraz przy przygotowywaniu rachunków aktuarialnych. Pozwoli to na minimalizację ryzyka upolitycznienia tego urzędu i umożliwi powołanie na stanowisko Aktuariusza Krajowego osoby posiadającej odpowiednią wiedzę i doświadczenie. Projekt ustawy określa zasady przeprowadzania konkursu na stanowisko Aktuariusza Krajowego, analogicznie do procedury konkursu na stanowisko Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,

Zgodnie z założeniami przyjętymi w projekcie ustawy, przy wykonywaniu zadań Aktuariusz Krajowy korzystał będzie z Biura Aktuariusza Krajowego. Biorąc pod uwagę praktykę międzynarodową i dotychczasowe doświadczenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w obszarze sporządzania prognoz długookresowych, szacunkowa wielkość zatrudnienia w Biurze Aktuariusza Krajowego początkowo nie powinna być większa niż 20 osób. Taki poziom powinien być wystarczający do prawidłowego wykonywania zadań nałożonych na Aktuariusza Krajowego. Projekt ustawy przewiduje, iż finansowanie działalności Aktuariusza Krajowego spoczywało będzie na budżecie państwa, z zastrzeżeniem, iż w określonych w projekcie przypadkach koszty sporządzania opinii lub raportów przez Aktuariusza Krajowego pokrywane będą przez instytucje je zamawiające. Instytucje te zobowiązane będą do pokrycia kosztów poniesionych przez Aktuariusza Krajowego w związku z przygotowaniem analizy lub prognozy.

Podobne rozwiązanie funkcjonuje w przypadku Urzędu Aktuariusza Rządowego (GAD) w Wielkiej Brytanii. Umożliwia ono dostęp do usług Aktuariusza Krajowego całemu sektorowi publicznemu, przy odpłatności stanowiącej pewien mechanizm kontrolowania popytu na przygotowywane usługi, co z kolei pozwoli na uniknięcie nadmiernego obciążenia Aktuariusza i Biura pracami zleconymi.

W celu uniknięcia możliwości wpływania na działania Aktuariusza Krajowego przez środowiska zainteresowane przygotowywanymi przez niego dokumentami, w projekcie ustawy wprowadzony został zakaz świadczenia przez niego oraz pracowników jego Biura usług na rzecz przedsiębiorców, a także zakazy:

- 1) bycia akcjonariuszami, udziałowcami lub członkami władz zakładów ubezpieczeń oraz wykonywania czynności związanych z działalnością ubezpieczeniową lub pośrednictwem ubezpieczeniowym, a także podejmowania zatrudnienia w zakładzie ubezpieczeń na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze,
- 2) bycia akcjonariuszami lub wykonywania obowiązków członków zarządów lub rad nadzorczych towarzystw emerytalnych, a także podejmowania zatrudnienia w towarzystwie emerytalnym na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze,
- 3) podejmowania zatrudnienia w funduszu emerytalnym na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze.

W projekcie ustawy przewidziano powołanie Rady Aktuarialnej jako organu opiniodawczo – doradczego działającego przy Aktuariuszu Krajowym. W skład Rady wchodzi osoby powołane przez Prezesa Rady Ministrów, reprezentujące:

- 1) organy administracji rządowej – cztery osoby;
- 2) Narodowy Bank Polski – jedna osoba;
- 3) Główny Urząd Statystyczny – jedna osoba;
- 4) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – jedna osoba;

- 5) organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych” – po jednej osobie z każdej organizacji;
- 6) organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych – po jednej osobie z każdej organizacji;
- 7) trzech niezależnych ekspertów – po jednym z zakresu nauk społecznych, demograficznych i aktuarialnych.

Rada wybiera ze swojego grona przewodniczącego i jego zastępcę, podobnie jak dzieje się to w przypadku Rady Statystycznej. Takie ukształtowanie składu Rady pozwoli na właściwe wykonywanie przez Radę przyznanych jej kompetencji.

Projekt ustawy przewiduje zmiany w przepisach obowiązujących, mianowicie w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej oraz ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Zakłada się, że projekt ustawy wejdzie w życie zasadniczo z dniem 1 stycznia 2013 r.

Wejście w życie przepisów rozdziału 3 i art. 19 i 20 w okresie wcześniejszym, niż pozostałych przepisów projektu ustawy, ma na celu umożliwienie ukonstytuowania się Rady Aktuarialnej oraz przeprowadzenie konkursu i powołanie Aktuariusza Krajowego. W efekcie tych działań możliwe będzie rozpoczęcie prac związanych z przygotowaniem Biura Aktuariusza Krajowego do wykonywania zadań określonych w projekcie ustawy. 21-miesięczny okres od wejścia w życie projektu ustawy do sporządzenia pierwszej prognozy jest niezbędny dla przygotowania odpowiednich narzędzi służących do przygotowywania prognoz, do których zobowiązany jest Aktuariusz Krajowy. Projekt ustawy zakłada dłuższe *vacatio legis* dla wejścia w życie art. 4 pkt 2 projektu ustawy dotyczącego sporządzania tablic dalszego trwania życia. Jest ono uzasadnione potrzebą opracowania, we współpracy z Głównym Urzędem Statystycznym metodologii oraz sporządzania tablic zapewniających terminowość ich publikacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty na które oddziałuje przedmiotowa regulacja

Projekt ustawy nie dotyczy bezpośrednio żadnych dodatkowych podmiotów państwowych, samorządowych ani prywatnych. Jednakże efekty prac Aktuariusza Krajowego wpływać będą na działalność niektórych organów administracji rządowej i samorządowej poprzez zapewnienie dostępu do prognoz i projekcji wykorzystywanych w ich pracy i planowaniu zmian w obszarze polityki społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz innych.

2. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy zostanie skierowany do konsultacji społecznych. Wyniki tych konsultacji zostaną omówione w niniejszej Ocenie Skutków Regulacji, po ich zakończeniu.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa

Wejście w życie ustawy spowoduje bezpośrednie koszty dla budżetu państwa związane z powstaniem i funkcjonowaniem urzędu Aktuariusza Krajowego. Obejmą one:

- 1) koszty wynagrodzeń;
- 2) koszty wynajęcia i umeblowania lokalu urzędu;
- 3) koszty zakupu sprzętu, w tym informatycznego, oraz oprogramowania;
- 4) koszty funkcjonowania urzędu;
- 5) koszty wydawnictw, organizacji i udziału w konferencjach, wyjazdów, etc.;
- 6) koszty pozyskania danych niezbędnych do realizowania zadań Aktuariusza Krajowego.

Przyjmując za wzór dla szacunkowej kalkulacji wydatków rocznych ponoszonych w związku z funkcjonowaniem urzędu Aktuariusza Krajowego, sprawozdanie z wydatków poniesionych w 2010 r. przez Krajową Radę Sądownictwa, posiadającą dość typową strukturę wydatków (rozkład ich wysokości w poszczególnych kategoriach działalności wygląda podobnie jak w innych urzędach nieobsługujących funduszy, dotacji czy subwencji) i jednocześnie będącą jednym z najmniejszych urzędów (w 2010 r. zatrudnienie w Krajowej Radzie Sądownictwa wyniosło 60 osób), szacunkowe koszty funkcjonowania urzędu Aktuariusza Krajowego kształtować się będą rocznie:

- 1) w wariantcie minimalnym – na poziomie ok. 3.424,41 tys. zł, z czego 2.319,17 tys. zł stanowić będą koszty wynagrodzeń, natomiast 1.105,24 tys. zł – koszty funkcjonowania urzędu;
- 2) w wariantcie maksymalnym – na poziomie ok. 3.766,85 tys. zł, z czego 2.551,09 tys. zł stanowić będą koszty wynagrodzeń, natomiast 1.215,76 tys. zł – koszty funkcjonowania urzędu.

Zaznaczyć należy, że wyliczenia te uzyskano przy założeniu, iż urząd Aktuariusza Krajowego zatrudniał będzie 20 osób, przy czym:

- 1) w wariantcie minimalnym przyjęto, że koszty funkcjonowania urzędu stanowić będą odzwierciedlenie 1/3 kosztów funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa;
- 2) w wariantcie maksymalnym przyjęto, że koszty funkcjonowania urzędu stanowiące odzwierciedlenie 1/3 kosztów funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa zostaną powiększone o 10%.

Z kolei koszt funkcjonowania Rady Aktuarialnej wyniesie około 400 tys. zł rocznie. Szacunek ten opiera się o koszty funkcjonowania Rady Statystyki, działającej przy

Prezesa Rady Ministrów i będącej organem doradczym w sprawach statystyki. Z uwagi na fakt, że przepisy dotyczące działalności Rady Aktuarialnej są w dużym stopniu zbliżone do przepisów dotyczących działalności Rady Statystyki, można założyć, że również koszty funkcjonowania Rady Aktuarialnej będą podobne do kosztów funkcjonowania Rady Statystyki. Te ostatnie natomiast w 2011 r. wyniosły 376 tys. zł, natomiast w 2012 r. są planowane na poziomie 412 tys. zł.

Oprócz rocznych wydatków związanych z funkcjonowaniem organu, jego Biura Aktuariusza oraz Rady Aktuarialnej, w pierwszym roku poniesione zostaną także koszty utworzenia urzędu. Należy przyjąć, że wyniosą one ok. 650-900 tys. zł.

Z powyższych szacunków wynika, że roczny koszt funkcjonowania urzędu Aktuariusza Krajowego, łącznie z kosztami Rady Aktuarialnej, oscylowałby w granicach 4,0-4,7 mln zł. Dodatkowy koszt wynikający z utworzenia nowego urzędu kształtowałby się natomiast na poziomie 0,6-0,9 mln zł. Można oczekiwać, że w kolejnych latach wydatki te będą niższe, z uwagi na fakt, iż część z nich zostanie pokryta z przychodów związanych z wykonywaniem zadań zleconych przez inne instytucje.

Ocena korzyści finansowych funkcjonowania Aktuariusza Krajowego jest trudna, ze względu na to, że projekt tworzy nową instytucję w obszarze administracji publicznej. Można jednak te korzyści ocenić na przykładzie funkcjonowania GAD w Wielkiej Brytanii. Według GAD, dokładna ocena oszczędności spowodowanych funkcjonowaniem instytucji nie jest możliwa, gdyż często oszczędności nie mogą być precyzyjnie skwantyfikowane. Ponadto, wpływ funkcjonowania GAD na stabilność finansową poszczególnych obszarów objętych ekspertyzą GAD jest różna, w zależności od zadań. W szczególności, roczny koszt przygotowywania analiz dla potrzeb systemu ubezpieczeń społecznych wynosi około 0,6 miliona funtów, co obejmuje roczne raporty na temat waloryzacji emerytur, pięcioletnie raporty obejmujące szeroki aspekt funkcjonowania systemu oraz aktualizacje raportów pomiędzy okresami, jeżeli na przykład są przygotowane nowe prognozy demograficzne, przygotowywanie odpowiedzi na zapytania parlamentu i inne. Całość wypłat z systemu ubezpieczeń społecznych wynosi rocznie 66 miliardów funtów, co oznacza, że wydatki na analizy GAD stanowią 0,001% ogółu wydatków. Wielka Brytania corocznie na świadczenia z ubezpieczenia społecznego wydaje około 5% PKB, w porównaniu do 10-15% w innych krajach europejskich. Ścisła kontrola aktuarialna i ciągle prognozowanie wydatków na świadczenia i wpływów ze składek doprowadziły do tego, że w systemie nie nastąpiło dawanie obietnic bez pokrycia a skala wydatków systemu ubezpieczeń społecznych jest na poziomie możliwym do sfinansowania w długim okresie. Według oceny GAD, bez zaangażowania aktuarialnego, wydatki systemu mogłyby być znacznie większe i wynieść nie mniej niż 7-8% PKB – dla przypomnienia w Polsce wydatki systemów ubezpieczeń społecznych i zaopatrzenia emerytalnego są znacznie wyższe i sięgają niemal 12% PKB. Istnienie GAD stworzyło warunki, w których Ministrowie mogą lepiej przeciwstawiać się propozycjom dotyczącym zwiększania wydatków lub obietnicom, które mają istotne skutki finansowe w średnim i długim okresie. Przykładem takiego działania może być przykład propozycji z 1985 r., kiedy rząd zaniepokojony konsekwencjami wdrożenia nowych praw w systemie ubezpieczeń społecznych, zaproponowanymi przez poprzedników, przygotował zmiany. Wówczas GAD był silnie zaangażowany w projektowanie i szacowanie skutków niezbędnych reform, które spowodowały oszczędności rzędu 13,5 miliarda funtów w latach 2003-2034 w bieżącej wartości pieniądza.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Powołanie urzędu Aktuariusza Krajowego nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy. Powołanie urzędu Aktuariusza Krajowego będzie miało istotny wpływ na poprawę sytuacji w zakresie prognozowania demograficznego oraz ubezpieczeń społecznych, co z kolei znacznie poprawi możliwości planowania i prognozowania wydatków w zakresie ubezpieczeń społecznych, ochrony zdrowia oraz oświaty. W konsekwencji będzie lepsza możliwość efektywnego planowania wydatków na poszczególne obszary polityki społecznej i ochrony zdrowia, finansowania ubezpieczeń oraz polityki edukacyjnej. Poprawi to – w dłuższym okresie czasu – efektywność wykorzystania środków finansowych z budżetu państwa, wpłynie na poprawę sytuacji na rynku pracy poprzez możliwość ograniczania wysokości pośrednich kosztów pracy czy lepsze dostosowanie systemu kształcenia do istniejących potrzeb.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Powołanie urzędu Aktuariusza Krajowego nie będzie miało bezpośredniego wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną. W dłuższej perspektywie wpływ prognoz Aktuariusza Krajowego na decyzje w obszarze wydatków publicznych sprzyjać mogą ograniczaniu tych wydatków, a tym samym zmniejszaniu wysokości deficytu sektora finansów publicznych i długu publicznego. Oznacza to pośredni, korzystny wpływ na konkurencyjność zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Powołanie urzędu Aktuariusza Krajowego nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

